

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 2. oktober 2025

Sag 20/2025

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Helle Vibeke Paulsen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Københavns Byret den 17. december 2024 (SS 92-22585/2024) og af Østre Landsrets 25. afdeling den 6. januar 2025 (S-7-25).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Lars Hjortnæs, Jan Schans Christensen, Kurt Rasmussen, Ole Hasselgaard og Søren Højgaard Mørup.

Påstande

T har nedlagt påstand om, at han ikke burde have været varetægtsfængslet.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

Den 16. december 2024 blev T anholdt i Københavns Lufthavn og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 174 ved i paskontrollen over for en SAS-medarbejder i forbindelse med udrejse som legitimation at have forevist et ægte svensk nationalitetspas udstedt i navnet

Ved Københavns Byrets kendelse af 17. december 2024 blev T varetægtsfængslet frem til 6. januar 2025. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Anholdte erkendte de faktiske forhold.

Anholdte forklarede, at han ankom fra Italien til Danmark den 15. december 2024. Han havde opholdt sig to nætter i Italien. Han havde været i mange lande inden sin ankomst til Italien. Han husker ikke præcis hvilke. Nogle lande opholdt han sig kun i 1-2 nætter. Han tog afsted fra Somalia den 25. november 2024. Han rejste fra Somalia, fordi hans liv var i fare. Der var nogle menneskesmuglere, der hjalp ham med at komme fra Somalia frem til Danmark. Han havde betalt menneskesmuglerne. Det var menneskesmuglerne, der gav ham det svenske nationalitetspas som han foreviste i Københavns Lufthavn i går. Han har haft mange forskellige pas undervejs på sin rejse. Han ville i går rejse fra Danmark til Irland. Hans slutdestination har hele tiden været Irland, fordi det er nemmere at få asyl i Irland.

Adspurgt af forsvareren forklarede anholdte, at det er korrekt, at han ved sin første kontakt til politiet i går ansøgte om asyl. Det er også hans ønske i dag at søge om asyl. Det er korrekt, at han ankom fra Italien den 15. december 2024, kl. 17.40, med Easyjet. Menneskesmuglerne havde booket et hotelværelse til ham, hvor han overnattede. Næste morgen tog han til lufthavnen for at flyve til Irland.

...

Der afsagdes sålydende

KENDELSE:

Efter de foreliggende oplysninger, herunder anholdtes forklaring og erkendelse af de faktiske forhold, er der begrundet mistanke om, at anholdte har gjort sig skyldig i den rejste sigtelse. Henset til at anholdte ikke søgte asyl ved sin indrejse i Danmark, men i forbindelse med forsøg på udrejse til Irland, giver Flygtningekonventionen ikke anholdte krav på, at straffesagen sættes i bero på asylsagens afgørelse.

Under hensyn til, at anholdte ikke har fast bopæl her i landet, og da der er begrundet mistanke om, at han har begået en lovovertrædelse, der kan medføre udvisning efter udlændingelovens §§ 22 - 24, findes betingelserne i hjemrejselovens § 14, stk. 1, nr. 1, opfyldt.”

Ved kendelse af 6. januar 2025 stadfæstede landsretten byrettens kendelse i henhold til de af byretten anførte grunde.

Ved Københavns Byrets kendelse af samme dato blev T løsladt. Han har ikke siden været varetægtsfængslet i sagen. Straffesagen mod ham blev den 19. marts 2025 udsat på Højesterets stillingtagen i denne sag.

Anbringender

T har anført navnlig, at varetægtsfængslingen var i strid med Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, og i øvrigt uproportional.

Han flygtede fra Somalia ved hjælp fra menneskesmuglere, der havde arrangeret flugten til Irland, hvor han ønskede at søge asyl. Han har kun haft kortvarige ophold i andre lande undervejs. Han ankom til Københavns Lufthavn den 15. december 2024 fra Italien, hvor han havde opholdt sig i to dage, og han skulle den følgende dag rejse videre til Irland. Han forsøgte at udrejse af Danmark, men blev anholdt. Han søgte asyl ved første myndighedskontakt under politiets afhøring. Han havde, inden han søgte asyl, opholdt sig få timer på dansk jord.

Det må efter ordlyden af artikel 31, stk. 1, lægges til grund, at også en flygtning, der undervejs på sin flugtrute har haft ophold i et andet land og derefter rejser videre til sit bestemmelsessted, er beskyttet af Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1.

Hans indrejse og det korte ophold i Danmark var sket i et forløb, som må karakteriseres som "direkte fra oprindelseslandet" under de givne omstændigheder. Hertil kommer, at beskyttelsen i artikel 31, stk. 1, ikke alene gælder ved indreisen, men også ved "ophold" i det enkelte konventionsland. Derfor var han omfattet af beskyttelsen i artikel 31, stk. 1, ved sin indrejse i Danmark, under sit kortvarige ophold i Danmark og ved sin udrejse af Danmark, herunder da han blev pågrebet i Københavns Lufthavn i forbindelse med sin udrejse. Han har uopholdeligt søgt om asyl i Danmark. Han burde derfor ikke have været varetægtsfængslet.

Varetægtsfængslingen var under alle omstændigheder ikke proportional. Fristen på 20 dage var uproportional i forhold til den straf, der kan forventes idømt, hvis han ikke får asyl. Formålet med varetægtsfængslingen kunne også være nået med mindre indgribende foranstaltninger, herunder eksempelvis med krav om meldepligt eller anvist ophold på et asylcenter.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at betingelserne for varetægtsfængsling efter hjemrejselovens § 14, stk. 1, nr. 1, var opfyldt på tidspunktet for landsrettens kendelse, og at varetægtsfængslingen ikke var i strid med Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1.

Det beror på en konkret vurdering af den enkelte asylansøgers situation og sagens omstændigheder i øvrigt, om betingelserne i artikel 31, stk. 1, er opfyldt.

Der er ikke pligt for en person til at søge international beskyttelse ved første reelle mulighed, men Flygtningekonventionen giver ikke flygtninge ret til selv at vælge asylland.

T har forklaret, at han ankom til Danmark den 15. december 2024 fra Italien, hvor han havde opholdt sig i 2 nætter. Han havde været i mange lande inden sin ankomst til Italien uden at kunne huske hvilke, og i nogle lande opholdt han sig kun 1-2 nætter. Han tog afsted fra Somalia den 25. november 2024, og han ville rejse fra Danmark til Irland, da det var nemmere at få asyl dér.

Henset til Ts forklaring om rejserute og stop og ophold undervejs kan han ikke anses for at være kommet direkte fra et område, hvor hans liv eller frihed har været truet. Selv om han ikke måtte være forpligtet til at søge asyl ved den førstkommende mulighed, har han haft lejlighed til at søge beskyttelse i f.eks. Italien, hvor det må antages, at han ikke ville blive sendt tilbage til Somalia, hvis han opfyldte betingelserne for at opnå beskyttelse som flygtning.

Ts adfærd har vist, at han selv har forsøgt at vælge asylland, og han kan ikke anses for blot at have været i transit på en igangværende rejse i konventionens forstand.

Dertil kommer, at han først søgte asyl i Danmark, efter at han blev stoppet af politiet i forbindelse med forsøg på udrejse til Irland, og der kan således også rejses spørgsmål om, hvorvidt han "uopholdeligt" har henvendt sig til myndighederne, sådan som det er påkrævet i artikel 31.

Den foreliggende sag adskiller sig fra omstændighederne i UfR 2025.3662 H på flere punkter. Asylsagen vedrørende T er endnu ikke afgjort. Der foreligger således ikke en afgørelse, som i sig selv ville kunne medføre, at betingelsen om, at T må anses for at være kommet direkte fra et område, hvor hans liv eller frihed var truet, er opfyldt. Dertil kommer, at der i den foreliggende sag er tale om en udrejsesituation.

Samlet set var Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, ikke til hinder for varetægtsfængsling.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

T, der er somalisk statsborger, blev den 16. december 2024 anholdt i Københavns Lufthavn og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 174 ved i udrejsekontrollen over for en SAS-medarbejder at have forevist et svensk pas udstedt i navnet

Ved Københavns Byrets kendelse af 17. december 2024 blev T varetægtsfængslet efter hjemrejselovens § 14, stk. 1, nr. 1. Østre Landsret stadfæstede den 6. januar 2025 kendelsen. Det er denne kendelse, der er indbragt for Højesteret.

T blev løsladt ved Københavns Byrets kendelse af 6. januar 2025 og har ikke siden været varetægtsfængslet.

Sagen angår, om det var med urette, at T blev varetægtsfængslet efter hjemrejselovens § 14, stk. 1, nr. 1, fordi han er omfattet af Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1.

Reglerne om varetægtsfængsling og personelt falsk samt Flygtningekonventionens artikel 31

Det er en betingelse for varetægtsfængsling af en udlænding efter hjemrejselovens § 14, stk. 1, nr. 1, at der er begrundet mistanke om, at udlændingen har begået en lovovertrædelse.

Efter straffelovens § 174 straffes den, som i retsforhold gør brug af et ægte dokument som vedrørende en anden person end den, hvem det virkelig angår (personelt falsk).

Det følger af Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, at flygtninge, som kommer direkte fra et område, hvor deres liv eller frihed truedes i konventionens forstand, og uden tilladelse indrejser til eller befinder sig inden for de kontraherende staters område, ikke i disse stater skal kunne straffes for ulovlig indrejse eller ophold, forudsat at de uopholdeligt henvender sig til myndighederne og godtgør, at de har haft rimelig grund til deres ulovlige indrejse eller tilstedeværelse.

Der foreligger ikke en overtrædelse af straffelovens § 174, hvis betingelserne for straffrihed i Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, er opfyldt, jf. Højesterets dom af 17. juni 2025 (UfR 2025.3662). En person kan derfor ikke varetægtsfængsles efter hjemrejselovens § 14,

stk. 1, nr. 1, hvis vedkommende opfylder betingelserne i Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, for straffrihed for det pågældende forhold.

Formålet med bestemmelsen i Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, er at sikre, at flygtninge kan søge tilflugt i et land, der yder beskyttelse efter konventionen, uden risiko for straf for selve det at være på flugt, herunder brug af f.eks. falske eller andre personers rejsedokumenter i forbindelse med rejse og ophold, så længe flugten står på.

Det er i den nævnte højesteretsdom i UfR 2025.3662 fastslået, at betingelsen om, at flygtningen skal være kommet direkte fra et område, hvor flygtningens liv eller frihed truedes i konventionens forstand, kan være opfyldt, selv om flygtningen har været i transit i et land, der har tiltrådt konventionen, og hvor flygtningen kunne have søgt asyl.

Højesteret finder på den baggrund, at artikel 31, stk. 1, efter sit formål må forstås således, at heller ikke en flygtning, som benytter en anden persons pas i forbindelse med udrejse fra et transitland, skal kunne straffes herfor, forudsat at de øvrige betingelser i bestemmelsen er opfyldt.

Højesteret bemærker, at hvis en person ansøger om asyl her i landet, skal afgørelsen af, om personen er konventionsflygtning, træffes af udlændingemyndighederne. Højesteret finder, at domstolene i en sådan situation under en sag om varetægtsfængsling efter hjemrejselovens § 14, stk. 1, nr. 1, derfor foreløbig må gå ud fra, at den pågældende kan være konventionsflygtning. Det gælder dog ikke, hvis det uden videre er oplagt, at personen ikke kan anses for at være konventionsflygtning.

Den konkrete sag

T har forklaret, at han var rejst fra Somalia den 25. november 2024, fordi hans liv var i fare. Han havde betalt menneskesmuglere for at hjælpe sig med at flygte til Irland. Den 15. december 2024 kom han til Danmark fra Italien, hvor han havde opholdt sig to nætter. Han har endvidere forklaret, at han har været i flere lande, inden han kom til Italien, men at han ikke husker hvilke. Han ville rejse videre til Irland, fordi han gik ud fra, at det er nemmere at få asyl i Irland.

Højesteret finder, at T efter de foreliggende oplysninger opfylder betingelserne for straffrihed efter Flygtningekonventionens artikel 31, stk. 1, hvis han får asyl som konventionsflygtning. Højesteret har herved lagt vægt på, at han efter det oplyste må anses for at være kommet direkte fra et område, hvor hans liv eller frihed var truet, uanset at han var i transit i flere lande, efter at han udrejste fra Somalia, og bl.a. opholdt sig et par dage i Italien. Det bemærkes herved, at der ikke er oplysninger om, at han har søgt asyl i nogen af de tidligere transitlande. Han må således anses for fortsat at have været på flugt, da han blev anholdt. Han må endvidere anses for uopholdeligt at have rettet henvendelse til de danske myndigheder under sit transitophold, idet han under det korte transitophold redegjorde for grunden til, at han forsøgte at udrejse til Irland, og desuden ansøgte om asyl, da han blev anholdt.

Højesteret finder herefter, at der ikke var begrundet mistanke om, at T havde begået en strafbar overtrædelse af straffelovens § 174. Betingelserne for varetægtsfængsling efter hjemrejselovens § 14, stk. 1, nr. 1, var derfor ikke opfyldt, og han burde ikke have været varetægtsfængslet. Højesteret tager på denne baggrund Ts påstand herom til følge.

Thi bestemmes:

T burde ikke have været varetægtsfængslet.

Statskassen skal betale kæremålsomkostningerne for byret, landsret og Højesteret.